

19 septembrie 2019

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28
MD – 2004, Chișinău**

SESIZARE

Prezentată în conformitate cu prevederile art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16.06.1995

Data: 19 septembrie 2019

Cu respect,

Deputați în Parlament

 Danu Miron
 Foteacu Vladimir
Hinicici Igor

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	166a	
" 19 "	09	2019

I. SUBIECTUL SESIZĂRII

Deputați ai Frațiunii Parlamentare "Partidului ȘOR"

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare, înaintată Onoratei Curți în temeiul art. 25 lit. g) și h) din Legea nr. 317 din 13.12.1994 cu privire la Curtea Constituțională și art. 38 alin. (1) lit. g) și h) din Codul jurisdicției constituționale, aprobat prin Legea nr. 502 din 16.06.1995, are ca obiect exercitarea controlului constituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 126 din 16.09.2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentului a deputatului în Parlament Marina Tauber și a Hotărârii Parlamentului nr. 127 din 16.09.2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentului a deputatului în Parlament Regina Apostolova.

III. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 64

Organizarea internă

(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament. Resursele financiare ale Parlamentului sînt prevăzute în bugetul aprobat de acesta.

Articolul 66

Atribuții de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

- a) Adoptă legi, hotărâri și moțiuni; (...)

Articolul 70

Incompatibilități și imunități

„(3) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea Parlamentului, după ascultarea sa”.

Prevederi relevante ale Legii nr. 39-XIII din 07.04.1994 despre statutul deputatului în Parlament (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 59-61, art. 201) sunt următoarele:

„**Art.10.** - (1) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată pe cauză penală ori contravențională fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului după ascultarea sa.

(2) Cererea la reținere, arest, percheziție sau trimitere în judecată penală ori contravențională este adresată Președintelui Parlamentului de către Procurorul General. Președintele Parlamentului o aduce la cunoștință deputaților în ședință publică în cel mult 7 zile de la parvenirea acesteia și o trimite de îndată spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități, care, în cel mult 15 zile, va constata existența unor motive temeinice pentru aprobarea cererii. Hotărîrea comisiei este adoptată prin votul secret a cel puțin jumătate plus unu din membrii ei.

(3) Procurorul General va depune în comisie toate documentele pe care acesta le solicită. În caz de refuz comisia va face apel în Parlament.

(4) Raportul comisiei este supus examinării și aprobării în Parlament imediat, în cel mult 7 zile de la prezentarea acestuia.

(5) Parlamentul decide asupra cererii Procurorului General cu votul secret al majorității deputaților aleși.

(6) Acțiunea penală împotriva deputatului poate fi intentată numai de Procurorul General.

Prevederi relevante ale Regulamentului Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 50, art. 237), sunt următoarele:

Articolul 94. Imunitatea parlamentară

„(2) Deputatul nu poate fi reținut, arestat, percheziționat, cu excepția cazurilor de infracțiune flagrantă, sau trimis în judecată fără încuviințarea prealabilă a Parlamentului, după ascultarea sa”.

Articolul 95. Cererea de ridicare a imunității parlamentare

„(1) În cazul în care deputatul a comis o infracțiune sau o contravenție, Procurorul General poate cere Parlamentului ridicarea imunității acestuia pentru a efectua măsuri procesuale de reținere, percheziționare, arestare sau trimitere în judecată.

(2) Cererea de ridicare a imunității deputatului în Parlament este adresată Președintelui Parlamentului.

(3) Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților cererea în plenum Parlamentului la ședința următoare de la data prezentării acesteia și o trimite imediat spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități.

(4) Dacă cererea Procurorului General prevăzută la alin.(2) a parvenit în Parlament în perioada dintre sesiuni, aceasta va fi adusă la cunoștința deputaților la prima ședință plenară a sesiunii următoare.

(5) Cererea de ridicare a imunității deputatului se înaintează pentru fiecare infracțiune sau contravenție separat.

Articolul 96. Procedura de examinare a cererii Procurorului General în
Comisia juridică, pentru numiri și imunități

- (1) Comisia juridică, pentru numiri și imunități va examina cererea Procurorului General în cel mult 15 zile după aducerea acesteia la cunoștința deputaților de către Președintele Parlamentului și va constata existența sau inexistența unor motive temeinice pentru acceptarea sau respingerea cererii.
- (2) Procurorul General este obligat să prezinte Comisiei juridice, pentru numiri și imunități documentele referitoare la caz, solicitate de aceasta.
- (3) Data și locul desfășurării ședinței Comisiei juridice, pentru numiri și imunități se comunică Procurorului General și deputatului în privința căruia se cere ridicarea imunității. Absența nemotivată a oricăruia dintre ei nu împiedică examinarea cererii.
- (4) După ascultarea cererii Procurorului General și a deputatului în privința căruia se cere ridicarea imunității, Comisia juridică, pentru numiri și imunități, cu votul majorității membrilor ei, exprimat secret, adoptă o hotărâre.
- (5) În urma examinării cererii Procurorului General, Comisia juridică, pentru numiri și imunități întocmește un raport care se prezintă Biroului permanent.
- (6) Raportul Comisiei juridice, pentru numiri și imunități se înscrie cu prioritate în ordinea de zi.

Articolul 97. Procedura de ridicare a imunității parlamentare

- (1) Raportul Comisiei juridice, pentru numiri și imunități se supune examinării și aprobării de către Parlament în cel mult 7 zile de la prezentarea acestuia Biroului permanent.
- (2) Prezența la ședința plenară a deputatului în privința căruia se cere ridicarea imunității este obligatorie. Absența motivată a acestuia atrage suspendarea examinării cererii. Absența nemotivată a deputatului nu împiedică examinarea cererii în lipsa lui.
- (3) Președintele Comisiei juridice, pentru numiri și imunități sau un alt membru al acesteia prezintă raportul comisiei pe marginea examinării cererii Procurorului General.
- (4) Procurorul General va motiva cererea de ridicare a imunității deputatului și va răspunde la întrebările deputaților, după care va fi ascultat deputatul în privința căruia a fost înaintată cererea de ridicare a imunității, și el va răspunde la întrebări.

- (5) Înainte de votare, deputații sînt în drept să-și exprime poziția asupra cererii de ridicare a imunității deputatului.
- (6) Parlamentul decide asupra cererii Procurorului General cu votul majorității deputaților aleși, exprimat secret.
- (7) La votarea secretă, prevederile art.8 se vor aplica în mod corespunzător.
- (8) Rezultatele votării secrete se perfectează prin hotărîre a Parlamentului, care va încuviința ridicarea imunității deputatului sau va respinge cererea Procurorului General.
- (9) Hotărîrea Parlamentului se remite Procurorului General în termen de 3 zile de la data adoptării.

Prevederi relevante ale Legii nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 7-17, art. 34) sunt următoarele:

Articolul 71. Interpretarea

- (4) La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL OBIECTULUI SESIZĂRII

Circumstanțe de fapt:

În ședința plenară a Parlamentului din data de 16 septembrie 2019, Procurorul General interimar, Robu Dumitru, a cerut de la tribuna centrală a Forului Legislativ ridicarea imunității parlamentare deputaților Frațiunii parlamentare a Partidului ȘOR, doamnei Tauber Marina și doamnei Apostolova Reghina, pentru învinuirea acestora de participare la devalizarea instituțiilor financiare BC „Unibank” SA, BC „Banca Socială” SA și BC „Banca de Economii” SA.

Urmare a înaintării cererii Procurorului General interimar privind ridicarea imunității parlamentare, Președintele Parlamentului a solicitat convocarea imediată a ședinței Comisiei parlamentare juridice, numiri și imunități, în vederea examinării cererii și emiterii raportului.

Fiind întocmit raportul de către Comisia parlamentară juridică, numiri și imunități, în urma procedurii de votare, tot la 16.09.2019 au fost adoptate hotărârile Parlamentului în privința celor 2 deputați, fiind încuviințată ridicarea imunității acestora.

Motive de drept.

Potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova – „Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității (...) hotărârilor Parlamentului (...)”.

Potrivit art. 38 alin. (1) lit. h) din Codul jurisdicției constituționale – „Curtea Constituțională exercită jurisdicția constituțională la sesizarea făcură de fracțiunea parlamentară”.

În Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 17.11.2015, Curtea a constatat că, „în temeiul principiului autonomiei regulamentare, **prevăzut de art. 64 alin. (1) din Constituție**, Parlamentul are dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare. Autonomia regulamentară constituie expresia statului de drept, a principiilor democratice, însă poate opera exclusiv în limitele stabilite de Legea fundamentală. Astfel, **autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar**, abuziv, **cu încălcarea** atribuțiilor constituționale ale Parlamentului sau a **normelor imperative privind procedura parlamentară**. În acest context, normele regulamentare reprezintă instrumentele juridice care permit desfășurarea activităților parlamentare în scopul îndeplinirii atribuțiilor constituționale ale forului legislativ și trebuie interpretate și aplicate cu bunăcredință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală” (punctele 35-38 din HCC nr. 27 din 17.11.2015).

Așadar, Curtea Constituțională a statuat anterior că este competentă de a supune controlului de constituționalitate hotărârile de Parlament, prin prisma respectării limitelor autonomiei parlamentare și a normelor privind procedura parlamentară, conținute în Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996.

Procedura de ridicare a imunității parlamentare deputaților Tauber Marina și Apostolova Reghina s-a desfășurat cu grave încălcări ale Legii nr. 39 din 07.04.1994 despre statutul deputatului în Parlament

și ale Regulamentului Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996, din următoarele considerente:

Reieșind din art. 10 alin. (2) din Legea despre statutul deputatului în Parlament și art. 95 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului, ridicarea imunității parlamentare se face la cererea Procurorului General.

După cum cunoașteți, cu situația la data adoptării hotărârilor de Parlament vizate, funcția de Procuror General nu este exercitată de către titular, ci este asigurat interimatul funcției respective de către Robu Dumitru (numit prin decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1232-VIII din 31.07.2019). În acest context, prin prezenta sesizare ținem să afirmăm că atribuția funcțională privind înaintarea cererii în vederea ridicării imunității parlamentare poate fi exercitată doar de către titularul funcției de Procuror General, persoana care asigură interimatul neavând astfel de competențe.

În sprijinul acestei poziții, facem trimitere la Nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea art. 11 din Legea nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură (prin care au fost introduse alineatele (2¹) și (2²), care reglementează interimatul în cazurile de vacanță a funcției de Procuror General și în temeiul cărora a fost posibilă numirea lui Robu Dumitru în calitate de Procuror General interimar) – autorii proiectului au indicat că **„asigurarea interimatului în cazul vacanței funcției de Procuror General este o soluție temporară care ar asigura preluarea pe o perioadă determinată a funcțiilor manageriale de către o altă persoană”**. Copia notei informative o anexăm la prezenta sesizare.

Potrivit art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, „La interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit **identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ**”.

Așadar, prin completarea Legii cu privire la procuratură cu alineatele (2¹) și (2²), voința legiuitorului a fost de a conferi persoanei care va asigura interimatul în exclusivitate posibilitatea exercitării funcțiilor manageriale/administrative. Înaintarea cererii în Parlament în vederea ridicării imunității parlamentare depășește evident sfera „atribuțiilor manageriale” acordate prin lege Procurorului General interimar, realizarea acestei atribuții fiind încredințată

doar titularului de drept al funcției de Procuror General, care potrivit art. 125 alin. (1) din Constituție – **„Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit”**.

Deoarece cererea privind ridicarea imunității parlamentare a fost înaintată de către o persoană neîmputernicită, evident că întreaga procedură a fost astfel viciată, Parlamentul depășindu-și autonomia regulamentară, lipsind ilegal deputații de imunitatea parlamentară consfințită prin Constituție.

Este de menționat că, în practica sa jurisdicțională, Curtea Constituțională s-a pronunțat deja asupra importanței aspectului de corectitudine și respectare a procedurii de adoptare a actelor/hotărârilor Parlamentului, declarând neconstituționale hotărârile emise cu încălcarea normelor de procedură (ex.: HCC nr. 8 din 20.05.2013 privind declararea neconstituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 81 din 18.04.2013 privind numirea în funcția de Procuror General, HCC nr. 28 din 20.09.2013 privind declararea neconstituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 180 din 12.07.2013 privind revocarea din funcția de director general al Consiliului de Administrație al ANRE, HCC nr. 27 din 20.09.2013 privind declararea neconstituționalității Hotărârii Parlamentului nr. 183 din 12.07.2013 privind eliberarea din funcțiile de membru și de vicepreședinte al Curții de Conturi).

În altă ordine de idei, la înaintarea demersurilor Procurorului General interimar nr. 1-1d/19-7105 și nr. 1-1d/19-7106 de ridicare a imunității deputaților Tauber Marina și Apostolova Reghina, Procurorul General interimar nu a ținut cont de art. 95 alin. (5) din Legea privind adoptarea Regulamentului Parlamentului, nr.797/1996, potrivit căruia „cererea de ridicare a imunității deputatului se înaintează pentru fiecare infracțiune sau contravenție separat”. În cazul Reghinei Apostolova și Tauber Marina, deputatele sunt acuzate de comiterea unui concurs de infracțiuni: complicitate la escrocherie în proporții deosebit de mari și complicitate la spălare de bani în proporții deosebit de mari, în interesul unui grup criminal organizat, adică comiterea infracțiunilor prevăzute de art.46, 42 alin.(5), art.190 alin.(5) și art.243 alin.(3) lit. a), b) Cod penal. Procurorul General interimar a înaintat o singură cerere de ridicare a imunității față de deputatul Apostolova Reghina și o singură cerere de ridicare a imunității față de Tauber Marina. Deci, Dumitru Robu a încălcat prevederile imperative stipulate

la art. 95 alin. (5) din Legea privind adoptarea Regulamentului Parlamentului, nr.797/1996.

În procesul de ridicare a imunității parlamentare deputaților Tauber Marina și Apostolova Reghina, încălcări au fost admise și de către Președintele Parlamentului. Or, acesta a sfidat prevederile art. 95 alin. (3) din Legea privind adoptarea Regulamentului Parlamentului, nr.797/1996, potrivit cărora „Președintele Parlamentului aduce la cunoștința deputaților cererea în plenul Parlamentului la ședința următoare de la data prezentării acesteia și o trimite imediat spre examinare Comisiei juridice, pentru numiri și imunități”.

Astfel, demersurile Procurorului General interimar nr. 1-1d/19-7105 și nr. 1-1d/19-7106 de ridicare a imunității deputaților Tauber Marina și Apostolova Reghina au parvenit pe 16 septembrie 2019, ceea ce presupune că Președintelui Parlamentului trebuia să aducă la cunoștința deputaților respectivele cereri la următoarea ședință plenară, adică pe data de 19 septembrie 2019.

Din aceste considerente, constatăm ilegalitatea și neconstituționalitatea hotărârilor Parlamentului nr. 126 și 127 din 16.09.2019 cu privire la încuviințarea ridicării imunității parlamentare deputaților în Parlament: Marina Tauber și Reghina Apostolova, care contravin și încalcă flagrant prevederile:

- i) art. 1 (3), 6, 7, 64 alin. (1), 70 alin. (3) din Constituție;
- ii) art. 10 alin. (1), (2), (3), (6) din Legea nr. 39-XIII din 07.04.1994 despre statutul deputatului în Parlament;
- iii) art. 94, 95 alin. (1) din Regulamentul Parlamentului adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996.

În conformitate cu prevederile art. 7¹ alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale – „Acțiunea actelor supuse controlului constituționalității, sesizate în modul corespunzător la Curtea Constituțională, care afectează sau se referă la domeniile stabilite la alin. (2) poate fi suspendată pînă la soluționarea în fond a cauzei cu emiterea unei decizii sau hotărîri definitive”.

Potrivit alin. (2) pct. 1) lit. b) al aceluiași articol – „Se poate dispune suspendarea acțiunii actelor care afectează sau se referă la următoarele domenii: drepturile și libertățile fundamentale ale omului”.

Efect al emiterii hotărârilor ilegale ale Parlamentului, deputaților vizați le este lezat dreptul la libertate, având în vedere că au fost încuviințate aplicarea măsurilor procesuale de constrângere sub formă de arest. La momentul înaintării prezentei sesizări, deputații Marina Tauber și Reghina Apostolova deja au fost reținute pentru 72 ore, iar prin Încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana din 18 septembrie 2019 față de deputatul Marina Tauber a fost

aplicată măsura preventivă privativă de libertate - arestul la domiciliu pe un termen de 30 zile.

Mai mult decât atât, în privința deputaților respectivi a fost încuviințată și efectuarea măsurilor de percheziție, fiind astfel aduse atingeri și dreptului de proprietate al acestora.

Având în vedere consecințele negative produse de hotărârile ilegale și neconstituționale ale Parlamentului în privința drepturilor și libertăților fundamentale ale deputaților Marina Tauber și Reghina Apostolova, solicităm suspendarea actelor supuse controlului constituționalității.

V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, a art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 25¹ al Legii cu privire la Curtea Constituțională, a art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 7¹ din Codul jurisdicției constituționale, solicităm Curții Constituționale:

1. Primirea și examinarea în regim de urgență a prezentei sesizări;
2. Suspendarea acțiunii hotărârii Parlamentului nr. 126 din 16.09.2019 și nr. 127 din 16.09.2019, în temeiul art. 7¹ alin. (2) pct. 1) lit. b) din Codul jurisdicției constituționale, pentru motivele indicate mai sus în prezenta sesizare;
3. Exercitarea controlului constituționalității a:
  - Hotărârii Parlamentului nr. 126 din 16.09.2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlament Marina Tauber;
  - Hotărârii Parlamentului nr. 127 din 16.09.2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlament Reghina Apostolova.

Lista documentelor anexate:

1. Hotărârea Parlamentului nr. 126 din 16.09.2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlament Marina Tauber;
2. Hotărârea Parlamentului nr. 127 din 16.09.2019 privind încuviințarea ridicării imunității parlamentare a deputatului în Parlament Reghina Apostolova;
3. Nota informativă la proiectul de lege pentru modificarea art. 11 din Legea cu privire la Procuratură. *nu au prezentat anexele*

Data: 19 septembrie 2019

Cu respect,

Deputați în Parlament

Denis Ulanov

Fotescu Vadim

Himici Igor

[Signature]